

İlyas TEKİN
Eğitimci/Yazar (E.Milli Eğt.Md)

GİRİŞ:

9 Eylül de eğitim öğretim başlıyor. İlkokul 1. sınıf öğrencileri, bir hafta önce başlayacak ve sene boyunca diğerlerinden biraz önce okuldan çıkacaklar¹ Geçen sayıda meslek eğitiminden bahsetmiştik. Bu yazımızda genel olarak eğitimin son durumunu masaya yatıracağız, tabir caizse çekilen MR'ını değerlendireceğiz. Kişilerle işimiz olmaz; derdimiz, eğitimin daha iyi seviyelere yükseltilmesidir.

Nasıl ki hekim hastalığı tespit için önce bazı tahliller yaptırır, hastalığı tespit ve teşhis eder, sonra tedaviye başlarsa; biz de bazı tahlillerle, tamamen ulusal ve uluslararası sınav ve araştırma rapor ve sonuçlarıyla İlkokul, ortaokul ve liselerimizin durumunu değerlendireceğiz. Çünkü hastalığı tespit etmeden tedavi mümkün olmadığı gibi eğitimde mevcut durumu tespit etmeden de başarıyı artırmak mümkün değildir. Başarısızlığın nedenlerini bilirsek, çözüme daha kolay ulaşırız. Eğitime siyasi-ideolojik yaklaşmak da doğru değildir.

A-Ulusal düzeyde sınav ve araştırmalar:

1-Üniversite sınavları:

En son **YKS** (Yükseköğretim Kurumları Sınavı) sonuçları, test ortalamaları açıklandı. İsterseniz oradan, yani yukarıdan aşağıya doğru başlayalım.

ÖSYM Başkanı Bayram Ali Ersoy'un, verdiği bilgiye göre; **2024 YKS**' ye 3,036945 aday müracaat etmiş. Sınavlar, **TYT** (Temel Yeterlilik Sınavı), **AYT** (Alan Yeterlilik Testi) ve **YDT** (Yabancı Dil Testi) olmak üzere, 3 oturma 8-9 Haziran tarihlerinde yapıldı.

ÖSYM'nin açıkladığı sayısal sonuçlara göre, sıfır çeken sayısı 63 bin 798 oldu. İki yıl önce baraj kalktığına ortaya çıkan yığılma bu yıl da devam etti. Adı defalarca değiştirilen üniversite giriş sınavları, 1974 yılından itibaren ulusal düzeyde yapılmaktadır.

a) YKS testlerinin ortalamaları:

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI SINAV SONUÇLARI TEST ORTALAMALARI		
TEST TÜRÜ	SORU SAYISI	ORTALAMA NET SAYISI
TÜRKÇE	40	21,4
SOSYAL BİLİMLER	20	9
TEMEL MATEMATİK	40	7,9
FEN BİLİMLERİ	20	3,4
AYT MATEMATİK	40	5,5
FİZİK	14	2,2
KİMYA	13	1,4
BİYOLOJİ	13	2,3
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	24	5,9
TARİH-1	10	2,4
COĞRAFYA-1	6	2,1
TARİH-2	11	2
COĞRAFYA-2	11	2,4
FELSEFE GRUBU	12	1,9
DİN KÜLT VE AHLAK BİLGİSİ	6	1,2

Tablodan durum anlaşılıyor ama daha iyi anlaşılması için ÖSYM başkanının değerlendirmesiyle nakledeyim:

2024-TYT' de ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin doğru cevap sayısı ortalamaları şöyle:

Türkçe	(40 soru)'de	21,427,
Sosyal bilimler	(20 soru)'de	9,001,
Temel matematik	(40 soru)'te	7,955,
Fen bilimleri	(20 soru)'nde	3,478'dir.
AYT matematik	(40 soru)'te	5,547,

AYT fen bilimleri ortalamaları;

Fizik	(14 soru)'te	2,247,
Kimya	(13 soru)'da	1,457,
Biyoloji	(13 soru)'de	2,324.

AYT Türk Dili ve Edebiyatı-Sosyal Bilimler-1 testinin ortalamaları;

Türk dili ve edebiyatı (24 soru)	alt testinde	5,935,
Tarih-1	(10 soru)'de	2,484,
Coğrafya-1	(6 soru)'da	2,103,

AYT sosyal bilimler-2 testinin ortalamaları;

Tarih-2	(11 soru)	
	alt testinde	2,076,
Coğrafya-2	(11 soru)'da	2,416,
Felsefe grubu	(12 soru)'da	1,964,
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi/ek felsefe grubu	(6 soru) alt testinde	1,275.

2020, 2021'in ortalamaları:

	Test	2020	2021
TYT	Türkçe	14,29	18,4
	Sosyal Bilimler	7,79	8,34
	Matematik	5,56	5,12
	Fen	2,67	3,21
AYT	Matematik	7,58	5,30
	Fizik	1,08	1,46
	Kimya	1,42	1,89
	Biyoloji	1,31	2,41

2022-TYT' de (soru sayısı aynı) doğru cevap ortalamaları:

Türkçe	17,7,
Sosyal bilimler	7,9,
Temel matematik	6,9,
Fen bilimleri	3,2'dir.
AYT matematik testinin ortalaması	7,2,

AYT fen bilimleri testinin ortalamaları:

Fizik	2,
Kimya	1,5,
Biyoloji	2.

AYT Türk Dili ve edebiyatı-sosyal Bilimler-1 testinin ortalamaları:

Türk dili ve edebiyatı	6,6,
Tarih-1 testi	2,6,
Coğrafya-1 testi	2,9.

AYT sosyal bilimler-2 testinin ortalamaları:

Tarih-2	1,9,
Coğrafya-2 testi	3,6,
Felsefe grubu	2,1,
(DKAB) din kültürü ve ahlak bilgisi/ek felsefe Grubu	1,4.

TYT 2023:

Türkçe	20,021,
Sosyal bilimler	8,688,
Temel matematik	8,218,
Fen	3,546.

AYT 2023:

Matematik	7,576,
Fizik	2,519,
Kimya	1,768,
Biyoloji	2,08,
Türk dili ve edebiyatı	5,763,
Tarih-1 testi	1,730,
Coğrafya-1 testi	1,304,
Tarih-2 testi	1,805,
Coğrafya-2 testi	2,435,
Felsefe	1,844,
Din kültürü ve ahlak bilgisi/ek felsefe grubu	1,394.

b-) Durum çok açık ve net!

YKS 2024 ile 2020-2023 yıllarındaki başarı durumu böyle! Bu yıl sınava giren yaklaşık 3 milyon öğrencinin derslere göre doğru cevap ortalaması, sadece **Türkçede** yarıdan az fazla ve **sosyal bilimlerde** yarıya yakın; diğer derslerin hiç birinde iyi değil! Aslında **Türkçe dersi**, diğer dersler için de çok önemli. Zira **Türkçeyi iyi öğrenen, yabancı dil dâhil, diğer dersleri de öğrenebilir**. Burada durum yarıdan az fazla gibi gözüküyorsa da, aşağıda gelecek diğer sınavlarda, **Türkçe** dersinde sorun olduğu gözüküyor, hiçbirinde iyi değil! O nedenle **YKS 2024'te Türkçenin 40 soruda net 21,427 çıkması**, az ama yine de sevindirici.

Zaten üniversite hocaları, gelen öğrencilerin seviyelerinin düşük olduğunu söylüyorlar. Elbette çok başarılı okullar ve öğrenciler var. Onlar zaten gözde bölümleri kazanıyorlar. Mesela ilk 50 binde **tıp**, 80 binde **diş hekimliği**, 100 binde **eczacılık**, 250 binde **mimarlık** ve 300 binde **mühendislik** ve **öğretmenlik** gibi. Keşke öğretmenler ilk yüzdeler dilimlerde olsaydı. Çünkü hepsini yetiştiren öğretmenlerdir. Eğitimin baş aktörü öğretmendir ve eğitimin kalitesi öğretmene bağlıdır. Dolayısıyla daha işin başında geriden başlıyoruz.

2- LGS (liselere geçiş sistemi/sınavı) sonuçları:

20 **Türkçe**, 10'ar **T.C. inkılâp tarihi** ve **Atatürkçülük**, **din kültürü ve ahlak bilgisi** ile **yabancı dil** derslerinden toplam **50**; 20 **matematik** ve 20 **fen bilimleri** sorusu olmak üzere 40 soru; toplam **90** soru soruldu. İşte bu soruların doğru cevap ortalamaları:

Dersler	2024	2023	2022
Türkçe	9,63	9,99	9,22
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	4,68	6,06	5,54
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	5,74	6,29	6,45
Yabancı Dil	5,15	4,91	4,59
Matematik	6,54	5,95	4,74
Fen Bilimleri	8,63	9,01	9,5

YILLARA GÖRE LGS DOĞRU CEVAP ORTALAMALARI						
www.sosyalciniz.net						
YILLAR	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DERSLER						
TÜRKÇE	12.25	11.75	10	9.41	9.22	9.99
MATEMATİK	4.95	5.09	4.89	4.20	4.74	5.95
FEN BİLİMLERİ	9.92	9.97	10.21	8.04	9.50	9.01
T.C. İNKILAP TARİHİ	7.40	6.88	5.05	5.23	5.54	6.06
DİN KÜLTÜRÜ	8.40	6.83	6.39	6.35	6.45	6.29
İNGİLİZCE	5.14	4.65	3.53	4.93	4.59	4.91

Son 7 yılın net ortalamaları da böyle ve birbirine yakın. 480-485'in üzerine puan alanlar, her ildeki en başarılı okullara giriyorlar.

İstanbul Erkek Lisesi: 500, Galatasaray Lisesi: 495, Kabataş E. Lisesi: 494, Ankara Fen lisesi: 494, İzmir Fen Lisesi: 492, İstanbul Atatürk Fen Lisesi: 490, Üsküdar Hüseyin A.Sözen A. Lisesi: 489 gibi.

Oralardan ve benzeri liselerden mezun olanlar, YKS'de yüksek puan alarak en iyi üniversitelere yerleşiyorlar. Başarılı öğrenciler var ama genel ortalama istenen seviyede değil.

3- ABİDE (Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi):

Milli Eğitim Bakanlığı'nın PISA ve TIMSS'e rakip olarak başlattığı ABİDE, iki yıllık dönemler hâlinde; 4, 8 ve 10. sınıf düzeylerinde eğitim gören öğrencilerin Türkçe, matematik, fen ve sosyal bilimler alanlarında kazanmış oldukları bilgi ve becerileri ulusal düzeyde değerlendiren bir araştırmadır. ABİDE araştırması kapsamında geliştirilen başarı testleri ve anketleri, örgün eğitim kurumlarında Nisan-Mayıs aylarında uygulanmaktadır.

ABİDE izleme çalışması, ilk olarak 2016 yılında 8. sınıf düzeyinde Türkçe, matematik, fen ve sosyal bilimler alanlarında; 2018'de aynı alanlarda 4. ve 8. sınıflar seviyesinde yapıldı. Pandemi nedeniyle 2020'de yapılması planlanan araştırma, 2022 yılına ertelendi. ABİDE 2022'de, 4, 8 ve 10. sınıflar düzeyinde Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında yapıldı.³ Türkçe dersinde okuma becerilerine odaklanıldığı ve ileriki yıllarda, yazma becerisinin de ölçülmesi amaçlandığı anlaşılmaktadır. ABİDE, (aşağıda gelecek olan) PISA gibi öğrencilerin zihinsel becerilerini ölçmektedir.⁴

a) ABİDE sınavı 2016, 2018 Türkçe sonuçları ABİDE sınavında öğrencilerimizin okuduğunu anlama becerisinde düzeylere göre dağılımı:

ABİDE SINAVI TÜRKÇE SORULARI		
ABİDE SINAVINDA, ÖĞRENCİLERİMİZİN, OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİNDE DÜZEYLERE GÖRE DAĞILIMI		
BAŞARI DÜZEYİ	2016 Öğrenci sayısı (% olarak)	2018 Öğrenci sayısı (% olarak)
5. DÜZEY İLERİ	6,4	7,2
4. DÜZEY ORTA ÜSTÜ	23	26,8
3. DÜZEY ORTA	44,6	41
2. DÜZEY TEMEL	22,4	23,5
1. DÜZEY TEMEL ALTI	3,6	1,6
TOPLAM %	100	100

2018'de azıcık düzelme olsa da, tabloda görüldüğü gibi, öğrencilerin yüzde 66,1'i orta, temel ve temel altı düzeyde ve bu öğrenciler, deyimleri, atasözlerini, hiciv ve nüktelerdeki mesajları anlayamıyor; neden-sonuç ilişkisi kuramıyor.

PISA "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı" nda (II. bölümde gelecek) ölçme sonuçları 6 düzeyde; ABİDE'de ise 5 düzeyde değerlendirilmektedir. Düzey sayıları farklı olsa da her iki değerlendirmeye ait tespitlerin büyük oranda örtüştüğü görülmektedir.⁶

DÜZEYLERE GÖRE PISA OKUMA BECERİLERİ KARNEMİZ		
BECERİ DÜZEYİ	PISA 2015 Öğrenci sayısı (% olarak)	PISA 2018 Öğrenci sayısı (% olarak)
6. DÜZEY (En üst başarı düzeyi)	Bu düzeyde öğrencimiz yok	1,3
5. DÜZEY	0,6	3,3
4. DÜZEY	5,7	13,5
3. DÜZEY	21,1	26,9
2. DÜZEY	32,6	31,15
1. DÜZEY VE ALTI	40,0	33,1
TOPLAM %	100	100

Kaynak: MEB. 2015 ve 2018 PISA Ulusal Raporları

b-) ABİDE 2016, 2018 Matematik sonuçları:

Tablo 3.33. Matematik Testine Ait Yeterlik Düzeylerinin Uygulama Yıllarına Göre Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	2016 Uygulaması		2018 Uygulaması	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	9148	26,4	5497	16,4
Temel	11632	33,6	12299	36,6
Orta	9956	28,7	11003	32,8
Ortaüstü	2856	8,2	3780	11,3
İleri	1066	3,1	1015	3,0
Toplam	34658	100,0	33594	100,0

Milli Eğitim Bakanlığının kendi değerlendirmesine göre; çok kötü olan 2016'ya nispetle 2018'de biraz düzelme olsa da, orada bile, öğrencilerin yüzde 85,8'i orta, temel ve temel altı; yüzde 53'ü ise temel ve temel altı düzeyde matematik bilgisine sahip; yüzde 16,4'ü, 4 işlem sorularını çözemiyor, basit hesaplamaları yapamıyor.

c-) ABİDE Fen 2016, 2018 sonuçları:

Tablo 3.63. Fen Bilimleri Testine Ait Yeterlik Düzeylerinin Uygulama Yıllarına Göre Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	2016 Uygulaması		2018 Uygulaması	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	6203	17,9	3087	9,4
Temel	11945	34,4	10044	30,4
Orta	11544	33,3	15293	46,3
Ortaüstü	3582	10,3	3753	11,4
İleri	1419	4,1	832	2,5
Toplam	34693	100,0	33009	100,0

Fende de 2016'ya göre 2018'de biraz düzelme olsa da, öğrencilerin yüzde 86,1'i orta, temel ve temel altı düzeyde.

d-) ABİDE 2016, 2018 Sosyal Bilgiler sonuçları:

Tablo 3.94. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerinin Uygulama Yıllarına Göre Dağılımı

Yeterlik Düzeyi	2016 Uygulaması		2018 Uygulaması	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	2193	6,3	1472	4,4
Temel	8912	25,7	6849	20,5
Orta	14202	40,9	13505	40,4
Ortaüstü	5838	16,8	8459	25,3
İleri	3566	10,3	3143	9,4
Toplam	34711	100,0	33428	100,0

2018'de sosyal bilimlerde yüzde 65,3'ü orta, temel ve temel altı düzeyde.

Rapora göre, 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe testinde yüzde 1,6'sı (PISA'da %33,1'i), matematikte yüzde 16,4'ü, fende 9,4'ü, sosyal bilimlerde 4,4'ünün temel altı düzeyde olduğu görülüyor. Buna göre 8. sınıf öğrencileri en temel becerilerde yetersiz, dört işlem yapamıyor ve okuduğunu anlayamıyor. Bu sebeple basında: "MEB'in açıkladığı ABİDE verilerine göre 8. sınıftaki çocukların yüzde 66'sı okuduğunu anlamıyor, yüzde 16'sı 4 işlem yapamıyor." şeklinde yorumlanıyor.¹¹

e) ABİDE 2018, 4. sınıf ders sonuçları:

2018 4. sınıfların raporunda da benzer sonuçlar var. Türkçede 27,9'u, matematikte 39,9'u fende yüzde 37,5'i ve sosyal bilimlerde yüzde 29,7'si temel ve temel altı seviyede; Türkçe dersinde %39,5'nin orta düzeyde, %32,6'nın ise orta üstü ve ileri düzeyde; matematik dersinde %30,8'nin orta düzeyde, %24,6'nın orta üstü ve %4,7'nin ise ileri düzeyde;

Fende öğrencilerin %32,5'nin orta düzeyde, %26,8'nin orta üstü ve %3,2'nin ise ileri düzeyde; sosyal bilgiler alanında %37,9'nun orta düzeyde, %32,3'nün ise orta üstü ve ileri düzeyde yeterlik gösterdiği ve TIMSS'e "Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması"na (II. bölümde gelecek) yakın olduğu görülmektedir. Türkçe ve sosyal bilgiler alanında öğrencilerin, yaklaşık üçte biri oranında temel altı ve temel düzeyde, orta düzeyde ve orta üstü ile ileri düzeyde dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.¹²

4- TMF-ÖBA (Türkçe Matematik ve Fen Bilimleri Öğrenci Başarısını İzleme Araştırması):

Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarısını İzleme Araştırması (TMF-ÖBA), öğrencilerin 4, 7. ve 10. sınıf düzeylerinde **Türkçe, matematik ve fen bilimleri** derslerinde kazanmış oldukları bilgi ve becerilerini izlemek amacıyla 2019'da yapılmış. Çalışmada öğrencilerin **Türkçe, matematik ve fen bilimleri** alanlarında akademik düzeylerinin belirlenmesi, öğrenme eksikliklerinin giderilmesi için öğrencilere ve öğretmenlere geribildirim sunulması hedeflenmiştir. Çalışma sonuçları, öğrencilerin bu alanlardaki akademik durumunu iyileştirmek için alınacak tedbirlerin belirlenmesi yönünden önemli.¹³

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan **TMF-ÖBA**'nın amacı, Eylül 2019 tarihli 4. sınıf raporunda şöyle ifade edilmektedir: **Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri Öğrenci Başarısını İzleme Araştırması, 4, 7 ve 10. sınıf düzeylerindeki Türkçe, Matematik ve Fen bilimleri derslerinde kazanmış oldukları bilgi ve becerilerini izlemek amacıyla yapılmaktadır.**

4. sınıf düzeyindeki öğrencilere sorulan 15 soruya, **Türkçede** sadece %3,55'i, **matematikte**, %4,34'ü, **fende** ise, %6,26'sı, tüm sorulara doğru cevap verebilmiştir.¹⁴

Bu nedenle zamanın (eğitimci) Milli Eğitim Bakanı sayın **Ziya Selçuk da: "TMF-ÖBA'nın, MR çekebilmek için yapılan onlarca araştırmadan biri olduğunu; evet çocuklarımız okuduğunu anlamakta ve matematikte zorlanabiliyor; bir sonraki aşama buna çözüm üretmek."** sözleriyle durumu özetlemiştir.¹⁵

SONUÇ:

Eğitimimizin ulusal sınav ve araştırmalardaki bazı rapor ve sonuçları böyle! Başarısızlık ilköğretimde başlıyor ve ilerleyen sınıflarda artarak devam ediyor.

Gelecek sayıda uluslararası sınavlar olan **PISA** ve **TIMSS** rapor ve sonuçları ile eğitimimizin bize yakışır bir seviyeye yükseltilmesi için neler yapılabileceğini açıklayacağız.

1- Hüseyin Çelik bakanımızın döneminde başlatılan güzel bir uygulama.

2- eğitim.net.tr

3- MEB. Abide nedir, Abide raporları.

4- Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 9.

5- MEB. 2016-2018 Abide raporları, s: 40; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 11.

6- MEB. ABİDE (Akademik Başarının İzlenmesi Değerlendirilmesi) raporu 2016, s: 128, 2018, s: 13, 40, 197-198; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 11.

7- Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 7.

8- ABİDE 2018 Matematik Raporu, s: 76.

9- ABİDE 2018 Fen Raporu, s: 112.

10- ABİDE 2018 Sosyal Bilimler Rap. s: 148.

11- MEB, ABİDE (Akademik Başarının İzlenmesi Değerlendirilmesi) raporu; Prof. Dr. Selçuk Şirin, Artı Eğitim Dergisi, Ekim 2019, sayı: 177, s: 12; Mepa News, NTV, vb.

12- Bkz. 2018 Abide 4. Sınıf rap, s: 54, 76, 99, 121, 156-157.

13- Bkz. MEB, Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması, (TMF-ÖBA) -1 2019, s: 9.

14- Bkz. MEB, Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması, (TMF-ÖBA) -1 2019, s: 61; MEB, Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No: 9, s: 61; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 13.

15- Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 12.